Teknologiateollisuus

Lausunto

7.10.2026

Asia: E-kirje 45/2026 vp: Valtioneuvoston selvitys: Komission luonnosehdotus PeRa-suuntaviivojen korvaamiseksi

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: TEM:n perusmuistio EU/111/2026-TEM-23 (10.9.2026), Komission luonnosehdotus valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annettujen suuntaviivojen (2014/C 249/01) korvaamiseksi.

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tiivistelmä:

Teknologiateollisuus yhtyy pääosin valtioneuvoston kantaan, mutta esittää perusmuistiota tiukempaa suhtautumista erityisesti terästeollisuuden uuteen tukikelpoisuuteen, huoltovarmuusperusteisiin sekä taakanjakoon.

Vaikeuksissa olevien yritysten tukeminen kuuluu kilpailua eniten vääristäviin tukimuotoihin, ja sitä koskevan sääntelyn on pysyttävä tiukkana. Komission suuntaviivaluonnokset ovat väljentämässä linjaa. Kannattamattomien yritysten poistuminen markkinoilta on osa toimivaa markkinataloutta ja vapauttaa resursseja tuottavampaan käyttöön. Siksi vaikeuksissa olevan yrityksen tukemisen tulee olla poikkeuksellista, tarkasti rajattua ja perustua selvästi osoitettuun yleiseen etuun.

- **Huoltovarmuuteen ja unionin taloudelliseen** turvallisuuteen perustuvat uudet tukiperusteet on rajattava tarkasti. Perusteista ei saa muodostua keinoa pitää kilpailukyvyttömiä yrityksiä markkinoilla. Toisin kuin lausuttavana oleva E-kirje, Teknologiateollisuus ei pidä muutosta aivan yhtä myönteisenä.
- **Taakanjakoa** koskevia sääntöjä ei tule löysentää. Luonnos heikentää muun muassa oman osuuden vaatimusta, valtion korvausta ja seniorivelkojien vastuuta. Omistajien ja velkojien on kannettava tappiot ennen kuin julkisia varoja käytetään. Lausuttavana olevassa E-kirjeessä on käsitelty taakanjakoon ehdotettuja muutoksia melko toteavasti.

Teknologiateollisuus katsoo, että taakanjaon muutoksiin voisi suhtautua kriittisemmin.

- Teknologiateollisuus suhtautuu hyvin kriittisesti ehdotukseen ottaa **terästeollisuus** pelastamis- ja rakenneuudistustuen piiriin. Lausuttavana olavassa E-kirjeessä Suomen suhtautuminen on *varauksellinen.*

Markkinoilta poistuminen on osa toimivaa markkinataloutta

Pelastamis- ja rakenneuudistustuki pitää pystyssä sellaisia taloudellisia toimijoita, jotka eivät selviäisi ilman tukea. Se heikentää tehokkaampien kilpailijoiden asemaa ja hidastaa talouden rakennemuutosta. Siksi tuen käytön on jatkossakin oltava hyvin poikkeuksellista, ja sen on perustuttava selvästi osoitettuun yleiseen etuun.

Suomen kaltaiselle avoimelle ja vientivetoiselle taloudelle olennaista on, miten muut jäsenvaltiot säännöksiä soveltavat. Perusmuistion mukaan Suomi ei ole ilmoittanut komissiolle yhtäkään voimassa olevien suuntaviivojen mukaista yksittäistä tukea, eikä Finnveran pk-yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustukiohjelmaa ole viime vuosina käytetty (s. 8). Käytännössä suomalaisyritykset kohtaavat pelastamistuen ennen kaikkea kilpailijana: Vientiyritykset joutuvat kilpailemaan sellaisten muissa jäsenvaltioissa toimivien yritysten kanssa, joita on pidetty markkinoilla julkisella tuella. Suurilla jäsenvaltioilla on merkittävästi enemmän budjettivaraa käyttää tätä mahdollisuutta. Tiukat ja yhdenmukaisesti sovellettavat säännöt ovat siksi Suomen ja suomalaisyritysten etu.

Huoltovarmuus ja taloudellinen turvallisuus – perusteet on rajattava tarkasti

Komissio ehdottaa, että pelastamis- ja rakenneuudistustukea voitaisiin perustella myös tavaroiden saatavuuden vaarantumisella sekä uhalla unionin taloudelliselle turvallisuudelle tai resilienssille (kohta 43 b ja f). Voimassa olevissa suuntaviivoissa vastaavat perusteet koskevat vain tärkeää palvelua, jota on vaikea korvata, sekä tärkeän teknisen osaamisen pysyvää menetystä. Valtioneuvosto pitää muutosta myönteisenä. Teknologiateollisuus tunnistaa, että aidosti kriittisen ja strategisesti merkittävän tuotannon säilyttäminen unionissa voi poikkeuksellisesti olla yleisen edun mukaista.

Taloudellisen turvallisuuden käsitettä ei määritellä suuntaviivaluonnoksessa lainkaan, eikä luonnos viittaa EU-tason riskiarvioon tai kriittisten tuotteiden

luetteloon. Kohdassa 43 b säilyy rajaus, jonka mukaan kilpailijoiden on oltava vaikea korvata yrityksen tarjontaa, mutta uudesta f-kohdasta vastaava rajaus puuttuu. Jos pelkkä tuonnin lisääntyminen tai korvaavan tuotannon puuttuminen unionista riittää perusteeksi, lähes mitä tahansa tuotantoa voidaan väittää strategiseksi. Tällöin perustetta käytettäisiin kilpailukyvyttömän kapasiteetin säilyttämiseen, ja jäsenvaltioiden välinen tukikilpailu kiihtyisi. Teknologiateollisuus on vastaavasti korostanut yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen uudistuksessa, ettei teollisen resilienssin vahvistaminen saa muodostua avoimeksi perusteeksi laajamittaiselle kansalliselle tuelle.

Uusi peruste ja terästeollisuuden ottaminen soveltamisalaan muodostavat yhdessä valmiin perusteen teräsyhtiöiden pelastamiselle. Komissio toteaa itse kohdassa 16, että unionista on tullut teräksen nettotuoja, ja kohta 43 f hyväksyy perusteeksi tuontiriippuvuuden. Kohdan 43 f vaatimus täydestä tuontiriippuvuudesta on säilytettävä vähintään ehdotetussa muodossa.

Huoltovarmuusperusteen tulee perustua EU-tason yhteiseen uhka- ja riskiarvioon, ja tuotteen tai palvelun kriittisyys on osoitettava. Lisäksi on arvioitava, voidaanko riippuvuutta vähentää muilla keinoilla, kuten hajauttamalla toimitusketjuja tai tukemalla uutta, kilpailukykyistä kapasiteettia. Vaikeuksissa olevan yrityksen pelastaminen ei useinkaan ole tehokkain tapa vahvistaa huoltovarmuutta.

Terästeollisuuden uusi tukikelpoisuus on haitallista

Teknologiateollisuus katsoo, että valtioneuvoston tulee ottaa hyvin kriittinen kanta komission ehdottamaan terästeollisuuden tukikelpoisuuteen. Terästeollisuutta ei tule voida tukea siksi, että yksittäinen toimija on vaikeuksissa. Jos sitä ylipäätään tulisi jostakin erityisestä syystä tukea, syyn tulisi olla esmerkiksi vähähiilisyysperusteinen.

Voimassa olevissa suuntaviivoissa terästeollisuus on suljettu tuen ulkopuolelle merkittävän eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen ylikapasiteetin vuoksi. Komissio perustelee muutosta sillä, että unionin raakateräksen tuotanto on vähentynyt noin viidenneksellä vuodesta 2014 ja että unionista on tullut teräksen nettotuoja (kohta 16). Perusteluissaan komissio viittaa myös päätökseensä 9.2.2026, jolla se hyväksyi Italian kiireellisen pelastuslainan Acciaierie d’Italialle (ent. Ilva, SA.121569). Tuontiriippuvuus

ei kuitenkaan osoita, että juuri vaikeuksissa olevien tuottajien pelastaminen olisi perusteltua.

Luonnoksessa ei esitetä teräsalalle erityisehtoja[1]. Koska komissio katsoo, ettei teräsalalla ole enää ylikapasiteettia, kapasiteetin vähentämistä ei todennäköisesti vaadittaisi. Tällöin tuki säilyttäisi tuettujen tuottajien kapasiteetin ilman riittäviä kilpailuhaittaa rajoittavia toimia.

Pelastamis- ja rakenneuudistustuella ei tulisi saada ylläpitää tehotonta tai paljon päästöjä aiheuttavaa kapasiteettia. Se ei myöskään saa heikentää niiden tuottajien asemaa, jotka ovat investoineet omin varoin kilpailukykyiseen ja vähäpäästöiseen tuotantoon. Tukea tulisi voida myöntää vain, jos vaihtoehtoista tuotantoa ei synny koko unionin alueella kohtuullisessa ajassa. Teknologiateollisuus muistuttaa lisäksi, että CISAF-tukiohjelma sallii ympäristöperusteisia tukimuotoja myös terästeollisuudelle.

Taakanjakoa ei pidä löysentää

Luonnoksessa taakanjaon säännöt muuttuvat voimassa oleviin suuntaviivoihin verrattuna useassa kohdassa joustavammiksi (ks. Liite tämän lausunnon lopussa)

Myönteistä on, että oman osuuden 50 prosentin vähimmäistaso säilyy ennallaan (kohta 66). Kielteistä sen sijaan on, että Komissio voisi myöntää poikkeuksia kaikista taakanjakotoimista. Nykyisin poikkeukset koskevat vain tappioiden kattamista (kohta 70).

Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan riittävä taakanjako on pelastamistuen hyväksyttävyyden ydin. Omistajien ja velkojien on kannettava tappiot ennen kuin julkisia varoja käytetään. Muuten tuki siirtää yksityisiä riskejä veronmaksajille ja heikentää kannustimia hoitaa yritystä vastuullisesti. Suomen tulee vaikuttaa siihen, ettei taakanjakoa löysennetä tai että mahdolliset poikkeamat rajataan tarkasti ja perustellaan. Kielto maksaa rakenneuudistuksen aikana voitonjakoa omistajille tai muita maksuja hybridi- ja alisteisten lainojen haltijoille on säilytettävä (kohta 86 c).

[1] Kilpailuhaittaa rajoittavat rakenteelliset toimet, kuten kapasiteetin vähentäminen, kohdistetaan erityisesti markkinoille, joilla on merkittävää ylikapasiteettia (Komission suuntaviivaluonnoksen kohta 80).

Innovatiiviset startup-yritykset

Teknologiateollisuus pitää perusteltuna, ettei innovatiivista startup-yritystä katsota vaikeuksissa olevaksi yritykseksi pelkästään sen vuoksi, että sen oma pääoma on alentunut alkuvaiheen tappioiden takia. Kasvuyhtiöiden rahoitusmallissa pääoman väheneminen ennen seuraavaa rahoituskierrosta on tavanomaista. Se ei osoita, että yritys olisi poistumassa markkinoilta.

Luonnoksen oma innovatiivisen startup-yrityksen määritelmä kattaa yritykset, jotka ovat toimineet alle kymmenen vuotta rekisteröinnistään (Komission suuntaviivaluonnoksen kohdan 24 alaviite). Erityiskohtelu kestäisi kuitenkin vain viisi vuotta. Tällöin 6–10 vuotta toimineet yritykset olisivat määritelmän mukaan innovatiivisia startup-yrityksiä mutta jäisivät erityiskohtelun ulkopuolelle. Siksi Teknologiateollisuus hyväksyy E-kirjeessä esitetyn valtioneuvoston kannan, jonka mukaan erityiskohtelun tulee kattaa kymmenen vuotta rekisteröinnistä. On hyväksyttävää, että maksukyvyttömyyttä koskevaa kriteeriä sovelletaan edelleen startup-yrityksiin. Erityiskohtelu koskee vain pääoman menettämistä, ei todellista maksukyvyttömyyttä.

Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän tulee olla yhtenäinen

Teknologiateollisuus kannattaa sitä, että oman pääoman menettämistä koskevaa ehtoa arvioidaan jatkossa tilinpäätösstandardien mukaisesti ja erien objektiivisten ominaisuuksien, kuten takaisinmaksuehtojen, perusteella. Muutos vähentää kansallisen kirjanpitosääntelyn eroista johtuvaa epäyhtenäistä kohtelua jäsenvaltioiden välillä. Määritelmä vaikuttaa kaikkien valtiontukisääntöjen soveltamiseen, joten sen on oltava sama suuntaviivoissa ja yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa.

Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston pyyntöön saada komissiolta lisäselvitystä konkurssimenettelyä koskevan 20 c kriteerin muotoilusta. Sääntöjen on kohdeltava samalla tavalla kaikkia sisämarkkinoilla toimivia yrityksiä riippumatta siitä, missä niiden kotipaikka on.

Läpinäkyvyys ja tukien arviointi

Teknologiateollisuus kannattaa julkaisuvelvoitteen laajentamista 100 000 euron tukiin sekä arviointivelvoitetta tukiohjelmille, joiden vuosibudjetti ylittää 150 miljoonaa euroa. Läpinäkyvyys ja arviointi parantavat valvontaa.

Niiden avulla voidaan paremmin varmistaa, ettei tuen haitallinen vaikutus kilpailuun ylitä sen hyötyjä.

Teknologiateollisuuden painotukset:

1. Huoltovarmuuteen ja taloudelliseen turvallisuuteen perustuvat tukiperusteet (kohta 43 b, f ja g) rajataan aidosti kriittisiin tuotteisiin ja palveluihin, ja ne sidotaan EU-tason yhteiseen uhka- ja riskiarvioon. Taloudellisen turvallisuuden käsite määritellään, ja kohdan 43 f vaatimus täydestä tuontiriippuvuudesta säilytetään.
2. Taakanjakoa koskevia sääntöjä ei tulisi löysentää (kohdat 64, 68, 69, 70 ja 71). Mahdolliset poikkeamat rajataan tarkasti ja perustellaan. Voitonjakokielto säilytetään (kohta 86 c).
3. Terästeollisuuden ottamiseen pelastamis- ja rakenneuudistustuen piiriin tulee suhtautua kriittisesti. Jos ala otetaan tuen piiriin, tuelle on asetettava alakohtaiset erityisehdot, joilla estetään tehottoman tai paljon päästöjä aiheuttavan kapasiteetin ylläpitäminen ja turvataan kilpailuneutraliteetti.
4. Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä pidetään samana suuntaviivoissa ja yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa, ja kriteerin 20 c soveltamisala selvennetään.

Lisätietoja:

Satu Grekin, asiantuntija, talous ja verotus, Teknologiateollisuus ry,
satu.grekin@teknologiateollisuus.fi, 050 550 3488

6.10.2026

Liite: Keskeiset muutokset voimassa oleviin suuntaviivoihin

Kohtanumerot (k.) viittaavat kummankin suuntaviiva-asiakirjan omaan numerointiin.

Asia	**Voimassa olevat suuntaviivat (2014/C 249/01)**	**Komission luonnos (2026)**
Terästeollisuus	Suljettu soveltamisalan ulkopuolelle merkittävän ylikapasiteetin vuoksi (k. 15 ja 18).	Otetaan soveltamisalaan, koska EU on teräksen nettotuoja (k. 16 ja 18). Alakohtaisia ehtoja ei ole.
Huoltovarmuus (k. 43 b)	Uhka tärkeälle palvelulle, jota on vaikea korvata (k. 44 b).	Uhka tärkeän tavaran tai palvelun saatavuudelle.
Taloudellinen turvallisuus (k. 43 f)	Tärkeän teknisen osaamisen pysyvä menetys (k. 44 f).	Lisäksi uhka unionin taloudelliselle turvallisuudelle tai täysi tuontiriippuvuus kriittisistä tavaroista tai palveluista. Käsitettä ei määritellä.
Ympäristövaikutukset	Ei mainita.	Otetaan myönteisesti huomioon (k. 44).
Oma osuus	Vähintään 50 % (k. 64).	Ennallaan (k. 66).
Oman osuuden luonne	Vaikutusten oltava verrattavissa tukeen (k. 62).	Riittää, että vaikuttaa maksukykyyn tai likviditeettiin (k. 64).
Tappioiden kattaminen	Valtio tulee mukaan vasta, kun tappiot on katettu (k. 66).	Valtio tulee mukaan ”lähtökohtaisesti” vasta tappioiden kattamisen jälkeen; mukana myös oman pääoman ehtoiset instrumentit (k. 68).
Valtion korvaus	Kohtuullinen osuus tulevasta arvonnoususta (k. 67).	Osuus arvonnoususta tai ”kohtuullinen korvaus” (k. 69).
Poikkeukset taakanjaosta	Vain tappioiden kattamista koskevista toimista (k. 68).	Kaikista taakanjakotoimista (k. 70).
Seniorivelkojat	Osallistumista ei vaadita ”järjestelmällisesti” (k. 69).	Osallistumista ei vaadita (k. 71).
Voitonjakokielto	Osana taakanjakoa (k. 66).	Pakollisena käyttäytymistoimena, myös oman pääoman ehtoisten instrumenttien haltijoille (k. 86 c).